

I když je lokalita v literatuře uváděna především v souvislosti s latěnským osídlením, byly v trati „Svárov“ archeologicky doloženy také doklady staršího osídlení (Meduna 1980, 168; Kalábek 2021a; 2021b).

Zcela ojedinělým nálezem na lokalitě je kompletní exemplář bronzového dvoužaludového mezičlásku se dvěma otvory, který představuje charakteristickou součást bronzového koňského řetězu typu Vimose. Celková délka předmětu činí 43,5 mm, šířka 16,5 mm. Hmotnost je 36,27 g. Ve střední části mezičlásku je plastické žebro rozdělené dvěma nevýraznými oběžnými rýhami na tři části. Tato zaškrčená středová partie má průměr 14,5 mm a šířku 5 mm. Povrch předmětu je pokryt ušlechtilou světle zelenou oxidační patinou.

U mezičlásků nalézáných spíše vzácněji na germánských sídlišťích se setkáváme s články řetězů, u nichž došlo k poškození až protržení jednotlivých otvorů. V případě takových se předpokládá jejich uchování coby suroviny pro pozdější přetavení (Jílek 2007, 176).

V případě mezičlásku z Měrovic jde o kus bez výraznějšího poškození. Opatření je patrné pouze na oválně protáhlých otvorech, což bylo způsobené v důsledku dlouhodobě vyvíjené zátěže. Exemplář z Měrovic nad Hanou lze z typologického hlediska zařadit k formě Z4 podle třídění S. Wilbers-Rost (1994, 46–49, Beilage 1: 4h2), přičemž podle členění střední části se nejvíce blíží variantě Z4h2. Jedna z nápadnějších koncentrací výskytu nálezů mezičlásků formy Z4 se nachází v oblasti středního Podunají, přičemž z jihomoravské lokality Dyjákovice na Znojemsku a dolnorakouského Drösingu pochází lící bronzové formy, které dokládají místní výrobu (Čižmář 2010, 129–131).

Předpokládá se, že postroje typu Vimose představovaly reprezentativní komoditu, která byla mimo jiné předmětem obchodu probíhajícího podél Jantarové stezky mezi severně položenými oblastmi przeworské kultury a středním Podunajím.

Z pohledu relativní chronologie lze mezičlásek na základě publikovaných kusů zařadit do přechodného stupně B2/C1 až C2 (Wilbers-Rost 1994, 47–49; Kull 1996; Jílek 2007, 177).

Exemplář z Měrovic nad Hanou představuje v rámci regionu Přerovska zcela ojedinělý případ tohoto typu nálezu, který rozšiřuje počet bronzových komponent koňského řetězu typu Vimose nalezených v posledních letech na území Moravy v souvislosti s preventivní detektorovou prospekci na ohrožených archeologických lokalitách (Čižmář 2010).

Literatura

- Čižmář, M. 2010: Nálezy bronzových odlévacích forem z doby latěnské a římské na Moravě. *Archeologické rozhledy* LXII(1), 126–136.
- Meduna, J. 1980: *Die latènezeitliche Siedlungen in Mähren*. Praha: Academia, nakladatelství Československé akademie věd.
- Jílek, J. 2007: Nové nálezy z doby římské z Prosiměřic (okr. Znojmo). *Jižní Morava* 43(46), 169–182.
- Kalábek, M. 2021a: Měrovice nad Hanou (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 62(1), 243.
- Kalábek, M. 2021b: Měrovice nad Hanou (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 62(1), 274.
- Kull, B. 1996: Ein kaiserzeitliches „Zaumzeuges mit Zügelketten“ aus Vizsoly, Komitat Borsod-Abaúj-Zemplén (Ungarn). *Germania* 74(2), 415–432.
- Wilbers-Rost, S. 1994: *Pferdegeschirr der römischen Kaiserzeit in der Germania libera. Zur Entstehung, Entwicklung und Ausbreitung des „Zaumzeuges mit Zügelketten“*. Oldenburg: Isensee.

Obr. 5. Měrovice nad Hanou. Spojovací článek koňského řetězu z doby římské. Foto Z. Schenk.

Fig. 5. Měrovice nad Hanou. Linking part of a horse harness from the Late Roman Period. Photo by Z. Schenk.

Summary

An isolated artefact (Fig. 5) – a component of a bronze (Vimose-type) horse harness from the Late Roman Period was found in 2019 during a metal detector survey in “Svárov” field in the cadastral area of Měrovice nad Hanou (Přerov District).

Zdeněk Schenk, Miroslav Komínek

Pohořelice (k. ú. Nová Ves u Pohořelic, okr. Brno-venkov)

Nová Ves; „Hektary“, parc. č. 3323.

Doba stěhování národů. Pohřebiště/hřbitov. Sonda. Badatelský výzkum. Uložení nálezu: Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i.

Lokalizace: nepublikováno z důvodu ochrany lokality

Ve dnech od 21. června do 22. srpna a od 13. do 27. září 2021 byl realizován systematický archeologický výzkum kostrového pohřebiště v poloze „Hektary“, v jižní části katastrálního území Nová Ves u Pohořelic (okr. Brno-venkov). Terénní aktivity jsou plánovanou součástí projektu „Langobardská populace na Moravě. Interdisciplinární výzkum nekropolí doby stěhování národů“ 21-31765M Grantové agentury České republiky, jehož hlavním cílem je přispět k poznání kulturně-historické situace 5. a 6. století n. l. na území ležícím severně od středního Dunaje. Počítá se s využitím širšího spektra přírodovědných analýz – antropologickou a paleopatologickou analýzou, zkoumáním izotopů za účelem poznání výživy a migrace obyvatelstva, detailním rozbořením vybraných kovových artefaktů apod. V rámci mezinárodní spolupráce (ERC projekt „HistoGenes – Integrating genetic, archaeological and historical perspectives on Eastern Central Europe“) probíhá také archeogenetický výzkum.

Na lokalitě Nová Ves – „Hektary“ byl primárně proveden geofyzikální průzkum o rozsahu 2,4 ha. Výsledný magnetogram určil celkový rozsah pohřebního areálu a potvrdil přítomnost cca tří set anomálií odpovídajících hrobovým jámám, orientovaným ve směru Z–V; naměřená data v podstatě korelují se situací indikovanou porostovými příznaky. Další fází byla exkavace vytipovaného hrobu, jehož výbava verifikovala předpokládané chronologické zařazení nekropole do doby stěhování národů. Následně byla sonda rozšířena na plochu 22 × 21 m, na níž bylo prozkoumáno celkem 23 kostrových hrobů, vytvářejících řady (obr. 6). Všechny objekty byly intencionálně narušeny, jak o tom svědčí charakter jejich výplně i dislokace kosterního materiálu a artefaktů; dochované nálezy – četné kovové předměty

(součásti oděvu jako spony, přezky atd.), korály (ze skelné pasty nebo jantaru), keramické nádoby, skleněné poháry a další milodary jednoznačně odpovídají hmotné náplni průběhu druhé poloviny 5. století s možným přesahem do 6. století.

Literatura

Neuvedeno.

Obr. 6. Pohořelice. Pohled na plochu v průběhu výzkumu. Foto M. Vlach.

Fig. 6. Pohořelice. View of the excavated area. Photo by M. Vlach.

Summary

In the framework of the systematic research (Fig. 6), a geophysical survey and subsequent partial excavation of the Migration Period burial ground (23 graves) from the second half of the 5th century was conducted in Pohořelice, “Hektary” field (Brno-Country District).

Zuzana Loskotová, David Cibulka, Eva Vaníčková

Přerov (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov)

„Dolní újezd“, parc. č. 1333.

Mladší doba římská. Ojedinelý artefakt. Průzkum detektorem kovu. Průzkum. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: nepublikováno z důvodu ochrany lokality

V květnu 2017 našel spolupracovník Muzea Komenského v Přerově M. Komínek během preventivní detektorové prospekce prováděné v trati „Dolní újezd“ na katastru přerovské místní části Dluhonice ztrátovou minci z mladší doby římské (obr. 7). Místo nálezu se nachází západně od komunikace vedoucí z Předmostí do Dluhonice. Lokalita je situována na staré říční terase řeky Bečvy v jihozápadním ústí Moravské brány. Nadmořská výška polohy se pohybuje okolo 216 m.

V případě numizmatického nálezu se jedná o minci třídy AE 2 římského císaře Flavia Theodosia I. (379–395). Na aversu mince je zobrazeno oděné poprsí Theodosia I. s přilbou a perlovým diadémem doprava a opisem: DN THEODOSIVS PF AVG.

Na reversu mince je vyobrazena postava císaře zleva se zdviženou pravou rukou, který stojí na galéře kormidlované za ním sedící Victorií. V levém poli mincovního obrazu je umístěn věnec. Opis na rubu GLORIA ROMANORVM.

Dle značky mincovny CONB, uvedené ve spodní části mince pod galérou, lze určit, že mince byla ražena v Konstantinopoli v letech 379–383 (RIC IX Constantinople 52c).

Průměr mince činí 22 mm. Hmotnost je 4,5 g. Povrch předmětu je nerovnoměrně pokryt zelenou oxidační patinou. Mince je po obvodu mírně olámaná.

Ojedinelý nálezh ztrátové mince císaře Theodosia I. rozšiřuje sporadické stopy aktivit z doby římské na polykulturní lokalitě situované v prostoru mezi místními přerovskými částmi Předmostím a Dluhonicemi na pravobřeží řeky Bečvy (Schenk 2002). Z katastru Dluhonice je znám menší soubor zlomků tzv. jiříkovicke keramiky z mladší doby římské z trati „Dolní újezd“ (Schenk 2005). Ze sousedního katastrálního území jde prozatím o dva kovové předměty ze starší doby římské, a to nálezh torza bronzové spony typu A236n z trati „Díly“ v k. ú. Předmostí (Schenk, Jílek 2017) a torzo bronzové spony s očky z polohy „Malé Předmostí“ (Schenk 2021). Z Předmostí jsou ve starší literatuře uváděny také ojedinelé nálezy římských mincí z 1.–4. století n. l. bez bližších nálezových okolností (Nohejlová Prátová 1955, 211, 280; Jašková 1970, 119).

Literatura

Jašková, M. 1970: Archeologické nálezy z Přerova. In: L. Hosák, J. Dostál (eds.): *Dějiny města Přerova. I. díl*. Přerov: Měst. NV, 115–126.

Nohejlová Prátová, E. 1955: *Nálezy mincí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Díl I*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd.

RIC (Roman Imperial Coinage): Pearce, J. W. E. 1951: *The Roman Imperial Coinage. Volume IX. Valentinian I–Theodosius I*. London: Spink & Son Ltd.

Schenk, Z. 2002: Předmostí dosud nezkoumané. *Pravěk Nová řada* 11/2001, 371–379.

Schenk, Z. 2005: Přerov (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 46, 272.

Schenk, Z. 2021: Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 62(1), 292–293.

Schenk, Z., Jílek, J. 2017: Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 58(1), 255–256.

Obr. 7. Přerov. Mince římského císaře Theodosia I. Foto Z. Schenk.

Fig. 7. Přerov. A Roman coin from the period of Emperor Theodosius I. Photo by Z. Schenk.

Summary

An isolated artefact – a Roman coin from the period of Emperor Theodosius I (late 4th century) minted in Constantinople (Fig. 7) – was found in 2017 during a metal detector survey in “Dolní Újezd” field (Přerov District).

Zdeněk Schenk, Miroslav Komínek